

مبارزه کارگران ایران و اول ماه مه

بهرام رحمانی

اول ماه مه امسال در ایران، در حالی برگزار شد که جبهه امپریالیستی جنگ طلبان از جمهوری اسلامی تا آمریکا، مردم این کشور را بیش از پیش نگران ساخته است. زمزمه احتمال محاصره اقتصادی و حمله نظامی به ایران، به طور مداوم از رسانه‌های بین‌المللی سرمایه‌داری شنیده می‌شود. اگر چنین واقعی رخ بدهد بیش‌ترین ضرر را طبقه کارگر و مردم محروم و آزادی‌خواه، چه به لحاظ اقتصادی و چه به لحاظ سیاسی خواهند دید. از این‌رو باید صریحا با احتمال محاصره اقتصادی و حمله نظامی به ایران مخالفت کرد و بر سرنگونی رژیم جمهوری اسلامی با یک انقلاب اجتماعی تاکید نمود.

روز دوشنبه ۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۵، خانه کارگر و شوراهای اسلامی کار تلاش کردند به بهانه اول ماه مه کارگران را به جلو سفارت سابق آمریکا در خیابان طالقانی بکشانند و به زعم خود کارگران را پشت سیاست‌های غیرانسانی رژیم بسیج کنند. اما کارگران همان‌طور که مراسم اول ماه سال گذشته خانه کارگر در استادیوم آزادی را بر هم زدند و سخنرانی هاشمی رفسنجانی را به عنوان کاندید ریاست جمهوری لغو نمودند، امسال نیز ترفندهای سردمداران خانه کارگر را در هم شکستند. کارگران شهرهای مختلف که برای شرکت در مراسم جهانی روز کارگر به تهران آمده بودند، علاوه بر طرح مطالبات واقعی خود و سر دادن شعارهای رادیکال، ابتکارات جالبی از خود نشان دادند. برای مثال کارگران قزوینی با پلاکاردهایی که روی آن چند قرص نان بربری چسبانده بودند خواستار پرداخت حقوق معوقه خود شدند. کارگران قم، شعار «فرانسه را نگاه کن، فکری به حال ما کن»، اعتصاب عظیم کارگران و دانشجویان و جوانان فرانسه را که دولت را به عقب‌نشینی وادار کردند، یادآور شدند. کارگران مشهدی، که اخراج شده بودند، خواستار بازگشت به کار بودند. کارگران بوشهری، که بیش‌ترین نقش را در به هم زدن مراسم خانه کارگر ایفا کردند، با یک طبل بزرگ هر لحظه که مجری شعار می‌داد، آنچنان سر و صدا راه می‌انداختند که صادقی فریاد می‌زد و درخواست می‌نمود که صدای طبل را قطع کنند. کارگران با سر دادن شعارهایی نظیر «تشکل، اعتصاب حق مسلم ماست»، «مرگ بر این زندگی، مایه شرمندگی»، «قرارداد موقت کار ملغی باید گردد»، «نظام برده‌داری ملغی باید گردد»، مجلس قانون‌گذار سر به سر ما نذار»، «کارگران اتحاد اتحاد»، «کارگر زندانی آزاد باید گردد»، «وزیر بی‌لیاقت استعفا استعفا»، و... همواره سخنرانی محبوب، ربیعی و صادقی را قطع می‌کردند. شعارهایی مانند «انرژی اتمی حق مسلم ماست»، «وای حسین کشته شد» و ... که مجریان خانه

کارگر می‌دادند در میان شعارهای کارگران گم می‌شد. شدت شعار دادن‌های کارگران به حدی طنین‌انداز بود که اجازه خواندن قطعنامه خانه کارگر را به صادقی ندادند. حتی تعدادی از کارگران برای قطع سخنان ریعی خود را به جایگاه رساندند و از سخنرانی ریعی و صادقی جلوگیری به عمل آوردند. سرانجام گردانندگان خانه کارگر، ختم مراسم را اعلام کردند، اما کارگران صف مستقلی را تشکیل دادند هزاران کارگر به راهپیمایی خود ادامه دادند که در نیمه راه با هجوم لباس شخصی‌ها، موتورسواران یگان ویژه و پلیس روبرو شدند. اما کارگران در مقابل این هجوم وحشیانه نیروهای سرکوبگر دست به مقاومت زدند و کارگرانی را که پلیس دستگیر کرده بود، آزاد ساختند. کارگران در میدان فلسطین، با حمله پلیس و با ایجاد راه‌بندان توسط نیروهای یگان ویژه مواجه شدند و به راهپیمایی خود پایان دادند.

خبرگزاری‌ها که برای پوشش خبری فعالیت‌های اتمی جمهوری اسلامی در تهران به سر می‌برند با تظاهرات عظیم صدها هزار نفری کارگران مواجه شدند و این مراسم را نیز پوشش خبری خود قرار دادند.

مراسم روز جهانی کارگر در سنندج، علاوه بر پیشرو و رادیکال بودن، بسیار متفاوت از شهرهای دیگر بود. اعضای کمیته برگزاری روز جهانی کارگر در شهر سنندج ۷۳ نفر بودند که اسامی خود را نیز طی اطلاعیه‌ای اعلام کرده‌اند. ویژگی دیگر آن مضمون یکی از بندهای قطعنامه اول ماه مه است که یک جواب مشخص سیاسی و اجتماعی روز را می‌دهد. قطعنامه کارگران سنندج، ۱۹ بند دارد که در بند ۱۷ آن چنین آمده است: «ما جنگ افروزی و تحریم اقتصادی که زمینه استثمار و سرکوب هر چه بیش‌تر طبقه کارگر را مهیا می‌سازد را محکوم می‌کنیم و خواهان دنیای عاری از جنگ هستیم.» بدین ترتیب، اگر برگزارکنندگان این مراسم در گام‌های بعدی خود، تشکل ضدسرمایه‌داری خود را به وجود آورند تاثیر به‌سزایی در افکار عمومی و اتحاد و همبستگی جنبش سراسری کارگران ایران خواهند گذاشت.

یکی دیگر از مراسم‌های مهم و رادیکال اول ماه مه امسال، گردهمایی بیش از ۲۰۰۰ کارگر در منطقه خور در جاده کرج - چالوس است. این تجمع روز جمعه ۸ اردیبهشت ۱۳۸۵، به دعوت فعالان کارگری در گروه‌های کوهنوردی شرکت‌های سایپا، ایران خودرو، پارس خودرو و چند کارخانه دیگر تهران سازمان‌دهی شده بود. کارگران در این مراسم که با خانواده‌هایشان شرکت کرده بودند، به رقص و پایکوبی پرداختند و در مورد مسایل اقتصادی، سیاسی و اجتماعی خود به بحث و گفتگو نشستند. چندین باندرول نیز در محل تجمع، برافراشته بودند که بر روی آن‌ها حق تشکل و اعتصاب برای کارگران نوشته شده بود. حضور کارگران در این گردهمایی برای سازمان‌دهی روز جهانی کارگر نیز

بسیار موثر بوده است.

مراسم روز جهانی کارگر در شهر سقز، در محل شرکت تعاونی خبازان این شهر، با شرکت کارگران و خانواده‌هایشان برگزار شد. هنگامی که مجری برنامه «جلال حسینی» از فعالین جنبش کارگری کردستان و ایران و یکی از دستگیرشدگان اول ماه ۸۳ سقز، مراسم را آغاز کرد، نیروی انتظامی در محل حاضر و از او خواستند که مراسم را متوقف کند و از کارگران بخواهد تا متفرق شوند. اما جلال حسینی خطاب به نیروهای سرکوبگر رژیم، گفت: «امروز روز ماست، ما می‌خواهیم مراسم مستقل خود را برگزار کنیم و هیچ‌کس نمی‌تواند مانع ما شود.» هنگامی که نیروهای انتظامی جرات برهم زدن این تجمع را نداشتند، محل مراسم را به محاصره خود درآوردند تا از پیوستن تعداد بیش‌تری کارگر و مردم آزادی‌خواه و حق‌طلب به این مراسم جلوگیری کنند. محمود صالحی، از فعالین جنبش کارگری کردستان و ایران و سخنگوی «کمیته هماهنگی برای ایجاد تشکل کارگری» و یکی دیگر از دستگیرشدگان اول ماه ۸۳ سقز، بعد از سخنرانی به مناسبت روز جهانی کارگر، قطعنامه اول ماه مه را قرائت کرد.

کارگران شرکت واحد نیز مراسم اول ماه مه خود را در مقابل اداره مرکزی شرکت واحد برگزار کردند. در این تجمع تعدادی از کارگران واحدهای دیگر و دانشجویان نیز حضور داشتند. شعارهای تجمع‌کنندگان از جمله: «اسانلو آزاد باید گردد»، «دانشجو، کارگر، اتحاد اتحاد»، «اعتصاب حق مسلم ماست»، «قراداد موقت ملغی باید گردد»، «اعتصاب اعتصاب حق مسلم ماست»، «سندیکای مستقل حق مسلم ماست»، «تشکل حق مسلم ماست»، «نیروی انتظامی، خجالت خجالت» و... بودند. سرانجام در دقایق پایانی این تجمع، نیروی انتظامی و یگان‌های ویژه به تجمع‌کنندگان هجوم بردند و پنج نفر را دستگیر کردند.

زنان کارگر و آزادی‌خواه نیز برای اولین بار در روز جهانی کارگر، با حمایت و پشتیبانی تشکل‌های کارگری مستقل، در شمال غربی میدان آزادی قسمت ترمینال اتوبوس‌های شرکت واحد، طبق هماهنگی از پیش تعیین‌شده تجمع کردند و روز جهانی کارگر را گرامی داشتند. در این مراسم شعارهایی از قبیل «کارگر زندانی آزاد باید گردد»، «قوانین ضدکارگری ملغی باید گردد»، «منصور اسانلو آزاد باید گردد»، «کارگر، معلم، پرستار، دانشجو، اتحاد اتحاد» و... سر داده شد.

بمناسبت روز جهانی کارگر، تئاتر «عباس آقا کارگر ایران ناسیونال»، در شهرهای تهران، تبریز و اراک، توسط کارگران و دانشجویان به نمایش درآمد.

وضعیت کارگران ایران، در مقدمه قطعنامه مراسم اول ماه «کمیته هماهنگی برای ایجاد تشکل کارگری»، چنین تشریح شده است: «مراسم اول ماه مه و یاد جان‌باختگان مبارزه با سرمایه‌داری را در

اوضاع و احوالی برگزار می‌کنیم که جایگزینی قراردادی و پیمانی به جای کارگران رسمی عدم امنیت شغلی ما را شدت بخشیده است، به علت پایین بودن سطح دستمزدها و ادار به اضافه کاری و چند شغل بودن شده‌ایم. اخراج کارگران را هر روزه مشاهده می‌کنیم. فقر و بیکاری گریبانمان را گرفته است. فحشا و ستم بر زنان و کودکان افزایش یافته است. کارگران در معرض اخراج و یا روانه زندان می‌شوند... خلاصه این که تمام درد و رنج‌های ناشی از نظام سرمایه‌داری وسعت بی‌سابقه‌ای یافته است... کارگران برای از میان برداشتن نظام سرمایه‌داری متشکل شویم. ما رهایی طبقه کارگر را در گرو الغای این نظام می‌دانیم و کارگران را به مبارزه برای تحقق این هدف فرامی‌خوانیم...»

قطعنامه «کمیته پیگیری ایجاد تشکل‌های آزاد کارگری»، در مقایسه با قطعنامه سال گذشته‌اش نسبتاً رادیکال است. در این میان لیبرال‌ترین قطعنامه توسط «هیات موسسان سندیکاهای کارگری» صادر شده است که هم‌چنان در ادامه توهم پراکنی سندیکالیست‌ها نسبت به قوانین کار و ارگان‌های رژیم و سازمان جهانی کار و غیره است.

یکی دیگر از دستاوردهای حرکت‌های اول ماه، لغو احکام دستگیرشدگان اول ماه ۱۳۸۳ سقز است. به دنبال حمله نیروی انتظامی به تجمع کارگران سقز در اول ماه مه ۱۳۸۳، و دستگیری و زندانی کردن هفت نفر از فعالین و سازمان‌دهندگان و سخنرانان این حرکت بود که با مقاومت دستگیرشدگان و پیگیری خانواده آن‌ها و مبارزه کارگران کردستان و ایران و حمایت و پشتیبانی در سطح بین‌المللی از دستگیرشدگان، جنبش کارگری ایران، دوره جدیدی از مبارزه طبقاتی خود را آغاز کرد. دستگیرشدگان سقز، نه تنها مرعوب تهدیدهای رژیم نشدند، بلکه مبارزه طبقاتی خود را تشدید هم کردند. همه مبارزات داخل و خارج کشور، به ویژه مقاومت خود دستگیرشدگان و کمیته دفاع از آن‌ها سبب شد که دادگاه تجدیدنظر شعبه ۷ استان، حکم صادره قبلی را لغو نماید و آن را به وکلای دستگیرشدگان اعلام کند. محسن حکیمی، جلال حسینی، محمود صالحی، محمد عبدی‌پور و برهان دیوارگر در ارتباط با تدارک برگزاری اول ماه مه، مدتی به زندان افتادند و پس از آن تحت پیگرد دستگاه قضایی جمهوری اسلامی قرار گرفتند، بین ۲ تا ۵ سال زندان محکوم و دو نفر دیگر نیز تبرئه شده بودند. این یک دستاورد بسیار مهم برای کارگران، نویسندگان، زنان، دانشجویان، برخی از رسانه‌های گروهی خارج کشور، و سازمان‌ها و احزاب چپ و کمونیست است که در طول بیش از دو سال گذشته همواره از حقوق انسانی و سیاسی دستگیرشدگان سقز دفاع کردند و خواهان لغو احکام غیرانسانی شدند.

اساساً کارگران ایران در سال‌های اخیر و به ویژه از ۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۵، حضور فعالی در صحنه مبارزه علیه سرمایه داشتند. کارگران در اشکال مختلف و متنوعی مانند تحصن، اعتصاب، تجمع اعتراضی، راهپیمایی و مسدود کردن اتوبان‌ها و جاده‌های اصلی شهرها، برای تحمیل

مطالباتشان به سرمایه‌داران و رژیم حامی سرمایه استفاده می‌کنند. یا در مواردی به نوشتن نامه و جمع‌آوری تومار و ارسال آن به مسئولین اقدام می‌کنند. یا این که دست به شکایت می‌زنند. حکیمی، مدیر کل سیاسی-انتظامی استانداری یزد، اقرار کرده است: «بیش از دو هزار اعتراض و تجمع کارگری در سه ماهه اول سال جاری داشته‌ایم...» (خبرگزاری کار ایران، ایلنا، شهریور ۸۴) این در شرایطی است که نود درصد رسانه‌های ایران، اخبار و گزارشات مبارزه کارگران را منعکس نمی‌کنند. تنها یکی دو نشریه و خبرگزاری، آن هم در برخی مواقع اخبار کارگری را عمدتاً از زبان نمایندگان خانه کارگر و شوراهای اسلامی کار رژیم، انعکاس می‌دهند.

از اعتراضات مهم کارگران در سال گذشته می‌توان به اعتصاب دو ماهه کارگران نساجی سنندج، اعتصاب کارگران نساجی اصفهان، اعتراض کارگران لاستیک بارز، اعتصاب و اعتراض پرستاران، اعتراض معلمان و به ویژه اعتصاب با شکوه کارگران شرکت واحد، اشاره کرد.

مبارزه کارگران عمدتاً برای گرفتن دستمزدهای معوقه، جلوگیری از بستن کارخانه‌ها و اخراج‌سازی‌ها، لغو قراردادهای موقت، عدم امنیت شغلی، طبقه‌بندی مشاغل، آزادی تشکل و... سازمان‌دهی و برگزار شده است.

برنامه‌های تعدیل اقتصادی و خصوصی‌سازی‌ها و اجرای توصیه‌های صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی که از دوران ریاست جمهوری هاشمی رفسنجانی آغاز شده است، همچنان ادامه دارد. تعدیل نیرو در کارخانه‌ها، بازخرید کردن، اخراج، عدم تمدید قراردادهای کارگران قراردادی، افزایش ساعات کار، کاهش مزایای رفاهی، سانسور و اختناق و زندان روش‌هایی است که کارفرمایان و رژیم به عنوان بزرگ‌ترین کارفرما، به کارگران تحمیل کرده است.

مبارزه کارگران شرکت واحد تهران و حومه، یکی از مهم‌ترین مبارزات جنبش کارگری ایران در دوره اخیر است. مبارزه و اعتصاب کارگران شرکت واحد تهران، به حدی سرمایه‌داران و رژیم حامی سرمایه را به وحشت انداخت که نیروهای سرکوبگرش به طور بی‌سابقه‌ای به رهبران سندیکای شرکت واحد و اعتصاب کارگران این شرکت هجوم آوردند و در طول کم‌تر از سه روز بیش از ۱۲۰۰ نفر را دستگیر و زندانی کردند. چنین اقدام جانپسندانه حتی در دهه‌های اخیر در هیچ‌کدام از کشورهای دیکتاتوری نیز به وقوع نپیوسته است که در یک اعتصاب، ۱۲۰۰ کارگر را یک جا دستگیر و زندانی کنند. یا این که آقای منصور اسانلو دبیرکل سندیکای شرکت واحد اتوبوسرانی تهران را بدون هیچ دلیلی هم‌چنان در زندان نگاه دارند. این حرکت وحشیانه جمهوری، قبل از هر چیز وحشت سردمداران این رژیم را به نمایش می‌گذارد و از سوی دیگر قدرت اعتصاب و اتحاد کارگران را. در این جا قصد پرداختن به همه نقاط ضعف و قوت این حرکت نداریم، اما این اعتصاب و اعتراض کارگران شرکت واحد، این

واقعیت را در میدان عمل مبارزه طبقاتی در مقابل همه گرایش‌های دورن طبقه کارگر و مدافعین جنبش کارگری قرار داد که: از یک سو تشکل کارگری باید به نیروی خود کارگران و بدون دریافت مجوز قانونی تشکیل شود و موجودیت خود را به دولت بقبولاند. و از سوی دیگر موضع قاطع و صریحی علیه سیستم سرمایه‌داری داشته باشد.

مسئله احتمال محاصره اقتصادی ایران و حمله نظامی به این کشور بیش از هر زمان دیگری قوت یافته و نگران‌کننده است. در این مورد جا دارد که تشکل‌های موجود کارگران ایران، در سخنرانی‌ها، اطلاعیه‌ها و قطعنامه‌های خود مانند کارگران سنندج، مخالفت خود را با احتمال محاصره اقتصادی و حمله نظامی به ایران، که در صورت عملی شدن بیش‌ترین آسیب‌ها را به اکثریت جامعه و به ویژه مزدبگیران خواهد رساند، اعلام کنند.

بدین ترتیب طبقه کارگر ایران در سال‌های اخیر، با تحمل همه فشارهای اقتصادی و اختناق سیاسی، با برگزاری مراسم‌های اول ماه مه، میزگردهای کارگری، سمینارها و سخنرانی‌ها کارگری، صدور قطعنامه‌ها و مقالات کارگری، تهیه تومار برای رفع موانع در راه ایجاد تشکل‌های مستقل کارگری ضد سرمایه‌داری، انتشار کتاب و نشریات کارگری، تاسیس وبلاگ‌ها و سایت‌های اینترنتی، مصاحبه با رادیوهای فارسی زبان خارج کشور، سخنرانی در جلسات پالتاکی و غیره، در تلاش دائمی برای رسیدن به مطالبات اقتصادی، سیاسی و اجتماعی خود و در راس همه حق آزادی تشکل، تجمع و اعتصاب و آزادی بیان در جامعه بسر می‌برند. بنابراین جنبش کارگری ایران، هم اکنون بیش از هر زمان دیگری از تاریخ این کشور، در مقابل سرمایه و رژیم حامی سرمایه صف‌آرایی طبقاتی کرده و تلاش‌های گسترده‌ای را برای تشکل‌یابی و پیشروی خود آغاز کرده است.

با تبریک مجدد اول ماه مه و به امید برداشتن گام‌های موثر در جهت انقلاب کارگری سوسیالیستی! برگرفته از جهان امروز شماره ۱۷۱